

ZÁKON

ze dne 19. ledna 2017,

**kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů,
zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých
souvisejících zákonů,
ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony**

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna trestního zákoníku (čl. 1-2)

Čl. I

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění zákona č. 306/2009 Sb., zákona č. 181/2011 Sb., zákona č. 330/2011 Sb., zákona č. 357/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 420/2011 Sb., zákona č. 193/2012 Sb., zákona č. 360/2012 Sb., zákona č. 390/2012 Sb., zákona č. 399/2012 Sb., zákona č. 494/2012 Sb., zákona č. 105/2013 Sb., zákona č. 241/2013 Sb., nálezu Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 259/2013 Sb., zákona č. 141/2014 Sb., zákona č. 86/2015 Sb., zákona č. 165/2015 Sb., zákona č. 377/2015 Sb., zákona č. 47/2016 Sb., zákona č. 150/2016 Sb., zákona č. 163/2016 Sb., zákona č. 188/2016 Sb., zákona č. 321/2016 Sb., zákona č. 323/2016 Sb., zákona č. 455/2016 Sb. a zákona č. 55/2017 Sb., se mění takto:

1. V § 56 odstavce 1 a 2 znějí:

„(1) Nepodmíněný trest odnětí svobody se
vykonává diferencovaně ve věznici

a) s ostrahou, nebo

b) se zvýšenou
ostrahou.

(2) Soud zpravidla zařadí
do věznice

a) s ostrahou pachatele, u kterého nejsou splněny podmínky pro zařazení do
věznice se zvýšenou ostrahou,

b) se zvýšenou ostrahou pachatele, kterému byl uložen výjimečný trest (§ 54),
kterému byl uložen trest odnětí svobody za trestný čin spáchaný ve prospěch
organizované zločinecké skupiny (§ 108), kterému byl za zvlášť závažný zločin

(§ 14 odst. 3) uložen trest odnětí svobody ve výměře nejméně osm let, nebo který byl odsouzen za úmyslný trestný čin a v posledních pěti letech uprchl nebo se pokusil uprchnout z vazby, z výkonu trestu nebo z výkonu zabezpečovací detence.“.

2. V § 57 odst. 1 se slova „, který se od věznice, v níž dosud odsouzený trest vykonává, může lišit o jeden stupeň“ zrušují.
3. V § 57 odst. 2 se slova „mírnějším režimem“ nahrazují slovem „ostrahou“.
4. V § 57 odst. 3 se slova „s přísnějším režimem“ nahrazují slovy „se zvýšenou ostrahou“.
5. V § 57 se odstavec 5 zrušuje.
Dosavadní odstavce 6 a 7 se označují jako odstavce 5 a 6.
6. V § 57 odstavec 5 zní:
„(5) Na návrh odsouzeného, který ve věznici se zvýšenou ostrahou vykonal nepřetržitě alespoň jednu čtvrtinu uloženého trestu, nejméně však šest měsíců, může soud rozhodnout o jeho přeřazení do věznice s ostrahou. Odsouzený, kterému byl uložen trest odnětí svobody na doživotí, může podat návrh na přeřazení do věznice s ostrahou nejdříve po výkonu deseti let tohoto trestu.“.
7. V § 57 odst. 6 se číslo „6“ nahrazuje číslem „5“.

Čl. II

Přechodná ustanovení

1. Zařazení odsouzených k výkonu trestu odnětí svobody do věznice s dohledem a do věznice s dozorem se dnem nabytí účinnosti tohoto zákona mění na zařazení do věznice s ostrahou.
2. Při rozhodování o způsobu výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody uloženého za trestný čin spáchaný přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona použije § 56 trestního zákoníku, ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.
3. K návrhu na přeřazení do jiného základního typu věznice, o kterém nebylo pravomocně rozhodnuto přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se nepřihlíží, nejde-li o návrh na přeřazení z věznice se zvýšenou ostrahou do věznice s ostrahou nebo o návrh na přeřazení z věznice s ostrahou do věznice se zvýšenou ostrahou.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o výkonu trestu odnětí svobody (čl. 3-4)

Čl. III

Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 359/1999 Sb., zákona č. 3/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 218/2003 Sb., zákona č. 52/2004 Sb., zákona č. 539/2004 Sb., zákona č. 109/2006 Sb., zákona č. 267/2006 Sb., zákona č. 346/2007 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 7/2009 Sb., zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., nálezu Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 341/2010 Sb., zákona č. 181/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 399/2012 Sb., zákona č. 276/2013 Sb., zákona č. 204/2015 Sb., zákona č. 377/2015 Sb. a zákona č. 188/2016 Sb., se mění takto:

1. § 4 včetně nadpisu zní:

„§ 4

Poradní komise

- (1) K uplatňování poznatků, forem a metod zacházení s odsouzenými, které napomáhají k dosažení účelu výkonu trestu a k ochraně práv odsouzených, zřídí ředitel věznice poradní komisi (dále jen „komise“) z odborníků, kteří zejména působí v oblasti práce s pachateli trestných činů a osobami se sociálně patologickým nebo obdobným rizikovým způsobem chování, kteří se mohou spolupodílet na naplňování účelu trestu nebo kteří se mohou podílet na zajištění začlenění odsouzeného po výkonu trestu do společnosti nebo na zajištění jeho léčby. Členem komise nemůže být zaměstnanec Vězeňské služby.
- (2) Členy komise jmenuje s jejich souhlasem ministr spravedlnosti (dále jen „ministr“) na návrh ředitele věznice na dobu čtyř let, a to i opakovaně. Ředitel věznice ministrovi podává návrhy na jmenování členů komise prostřednictvím generálního ředitele Vězeňské služby. Komise se skládá minimálně z pěti členů.
- (3) Ministr odvolá člena komise, jestliže poruší závažným způsobem nebo opakovaně povinnosti vyplývající z členství v komisi, a to na návrh ředitele věznice nebo předsedy komise. Ředitel věznice ministrovi podává návrh na odvolání člena komise prostřednictvím generálního ředitele Vězeňské služby.
- (4) Činnost člena komise je jiným úkonem v obecném zájmu. Vězeňská služba poskytne členovi komise při cestách v souvislosti s výkonem činnosti cestovní náhrady ve stejném rozsahu, výši a za podmínek stanovených zákoníkem práce pro zaměstnance v pracovním poměru; za pravidelné pracoviště člena komise se pro účely cestovních náhrad považuje místo jeho bydliště.
- (5) Člen komise má povinnost zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, které se dozví v souvislosti s výkonem své funkce. Zprostit této povinnosti může člena komise ministr. Člen komise je povinen účastnit se jednání komise a podílet se řádně na její činnosti.
- (6) Předseda komise každoročně do 31. března podává generálnímu ředitelství Vězeňské služby souhrnnou písemnou zprávu o činnosti komise za uplynulý rok. Ke zprávě o činnosti komise připojí své stanovisko ředitel věznice. Generální ředitelství Vězeňské služby vypracuje na základě zpráv komisí jednotlivých věznic celkovou komplexní zprávu o jejich činnosti a předloží ji ministrovi nejpozději do

31. května.

- (7) Způsob jednání a vnitřní organizaci komise stanoví statut a jednací řád komise, který vydá generální ředitel Vězeňské služby.“.

Poznámka pod čarou č. 2 se zrušuje.

2. V § 5 odst. 1 se slova „spravedlnosti (dále jen „ministr“)" zrušují.
3. V § 8 odstavec 1 zní:
- „(1) Věznice se člení podle způsobu vnějšího střežení, zajištění bezpečnosti a režimu výkonu trestu do dvou typů, a to na věznici
- a) s ostrahou a
- b) se zvýšenou ostrahou.“.
4. Za § 12 se vkládají nové § 12a a 12b, které včetně nadpisu znějí:
- „Vnitřní členění věznice s ostrahou

§ 12a

- (1) Věznice s ostrahou se podle stupně zabezpečení člení na oddělení
- a) s nízkým stupněm zabezpečení,
- b) se středním stupněm zabezpečení a
- c) s vysokým stupněm zabezpečení.
- (2) Do oddělení podle odstavce 1 jsou odsouzení umisťováni podle míry vnějšího a vnitřního rizika.
- (3) Vnější riziko vyjadřuje míru nebezpečnosti odsouzeného pro společnost, zejména s ohledem na trestnou činnost, za kterou mu byl uložen trest, délku trestu a formu zavinění a s přihlédnutím k tomu, zda již byl ve výkonu trestu. Vnitřní riziko vyjadřuje míru rizika ohrožení bezpečnosti během výkonu trestu s ohledem na individuální charakteristiku odsouzeného, v níž se zohledňují zejména povaha jeho trestné činnosti, nevykonaná ochranná opatření, průběh předchozích výkonů trestu a hrozba útěku.

§ 12b

- (1) Vyhodnocení míry vnějších a vnitřních rizik provede odborná komise, která je složena z vedoucího oddělení výkonu trestu nebo oddělení výkonu vazby a trestu anebo ředitelem věznice pověřeného zaměstnance tohoto oddělení, a dále z psychologa, speciálního pedagoga, sociálního pracovníka, vychovatele a popřípadě dalších zaměstnanců Vězeňské služby určených ředitelem věznice. Odborná komise toto vyhodnocení včetně doporučení na umístění do některého z oddělení věznice s ostrahou předá bez zbytečného odkladu řediteli věznice.
 - (2) O umístění do některého z oddělení věznice s ostrahou rozhoduje ředitel věznice, ve které je odsouzený umístěn. Při svém rozhodování přihlédne k doporučení odborné komise; rozhodne-li odchylně od jejího doporučení, tento postup odůvodní a o rozhodnutí informuje Ministerstvo spravedlnosti (dále jen „ministerstvo“). Rozhodnutí je třeba písemně vyhotovit a doručit odsouzenému.
 - (3) Odsouzený umístěný do oddělení se středním nebo vysokým stupněm zabezpečení věznice s ostrahou má právo do 3 dnů ode dne doručení rozhodnutí podle odstavce 2 podat návrh na umístění do oddělení s nižším stupněm zabezpečení, o čemž musí být poučen. Tento návrh nemá odkladný účinek.
 - (4) Návrh podle odstavce 3 se podává u ředitele věznice, který jej spolu s rozhodnutím o umístění do některého z oddělení věznice s ostrahou, podklady pro vydání tohoto rozhodnutí a dokladem o doručení tohoto rozhodnutí odsouzenému předloží neprodleně soudu.“.
5. V § 16 odst. 2 se slovo „odděleních“ nahrazuje slovem „oddílech“.
 6. V § 33 odst. 3 se slova „Ministerstvo spravedlnosti (dále jen „ministerstvo“)" nahrazují slovem „ministerstvo“.
 7. V § 41 odst. 4, § 46 odst. 3 písm. f) a g), § 49 odst. 1 až 3, § 49 odst. 4 větách první a druhé, § 64 odst. 1 písm. e) a f), § 72a odst. 2 větách první a druhé, § 72a odst. 3 větách první až třetí, § 72a odst. 4 větách první až třetí a v § 74 odst. 2 se slovo „oddělení“ nahrazuje slovem „oddílu“.
 8. V nadpisu § 49 se slovo „oddělení“ nahrazuje slovem „oddílu“.
 9. V § 58 odst. 3 se slova „specializovaná oddělení“ nahrazují slovy „specializované oddíly“.
 10. V § 59 odst. 2 se věta poslední zrušuje.
 11. V § 59 odst. 6 se za slovo „odsouzeného,“ vkládají slova „kterému byl uložen výkon trestu ve věznici se zvýšenou ostrahou nebo“.

12. V § 71 se odstavec 3 zrušuje.

13. V § 72a odst. 5 se slova „do oddělení“ nahrazují slovy „do oddílu“ a slova „tohoto oddělení“ se nahrazují slovy „tohoto oddílu“.

14. V části první hlavě IV se doplňuje díl 10, který včetně nadpisu zní:

„Díl 10

Výkon trestu ve věznici se zvýšenou ostrahou

§ 72b

Při výkonu trestu ve věznici se zvýšenou ostrahou se nepoužijí ustanovení § 19 odst. 8, § 45 odst. 2 písm. g) a h), § 56 odst. 1 a 2 a § 68.“.

15. V nadpisu § 74 se slovo „oddělení“ nahrazuje slovem „oddíl“.

16. V § 74 odst. 1 se slovo „oddělení“ nahrazuje slovem „oddíl“.

Čl. IV

Přechodné ustanovení

Odsouzení zařazení k výkonu trestu odnětí svobody do věznice s dohledem za nedbalostní trestné činy se ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona považují za umístěné do oddělení s nízkým stupněm zabezpečení, odsouzení zařazení k výkonu trestu odnětí svobody do věznice s dohledem za jiné než nedbalostní trestné činy za umístěné do oddělení se středním stupněm zabezpečení a odsouzení zařazení k výkonu trestu odnětí svobody do věznice s dozorem a do věznice s ostrahou za umístěné do oddělení s vysokým stupněm zabezpečení, nestanoví-li Vězeňská služba jinak.

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona o výkonu vazby (čl. 5)

Čl. V

Zákon č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby, ve znění zákona č. 208/2000 Sb., zákona č. 258/2000 Sb., zákona č. 3/2002 Sb., zákona č. 218/2003 Sb., zákona č. 52/2004 Sb., zákona č. 539/2004 Sb., zákona č. 7/2009 Sb., zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 105/2013 Sb., zákona č. 276/2013 Sb., zákona č. 204/2015 Sb., zákona č. 377/2015 Sb. a zákona č. 57/2017 Sb., se mění takto:

1. Za § 3 se vkládá nový § 3a, který včetně nadpisu zní:

„§ 3a

Poradní komise

- (1) K zajištění podmínek výkonu vazby a k ochraně práv obviněných zřídí ředitel věznice poradní komisi (dále jen „komise“) z odborníků, kteří zejména působí v oblasti práce s pachateli trestných činů a osobami se sociálně patologickým nebo obdobným rizikovým způsobem chování, kteří mohou spolupůsobit při výkonu vazby nebo kteří se mohou podílet na zajištění léčby obviněného. Členem komise nemůže být zaměstnanec Vězeňské služby.
 - (2) Členy komise jmenuje s jejich souhlasem ministr spravedlnosti (dále jen „ministr“) na návrh ředitele věznice na dobu čtyř let, a to i opakovaně. Ředitel věznice ministru podává návrhy na jmenování členů komise prostřednictvím generálního ředitele Vězeňské služby. Komise se skládá minimálně z pěti členů.
 - (3) Ministr odvolá člena komise, jestliže poruší závažným způsobem nebo opakovaně povinnosti vyplývající z členství v komisi, a to na návrh ředitele věznice nebo předsedy komise. Ředitel věznice ministru podává návrh na odvolání člena komise prostřednictvím generálního ředitele Vězeňské služby.
 - (4) Činnost člena komise je jiným úkonem v obecném zájmu. Vězeňská služba poskytne členovi komise při cestách v souvislosti s výkonem činnosti cestovní náhrady ve stejném rozsahu, výši a za podmínek stanovených zákoníkem práce pro zaměstnance v pracovním poměru; za pravidelné pracoviště člena komise se pro účely cestovních náhrad považuje místo jeho bydliště.
 - (5) Člen komise má povinnost zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, které se dozví v souvislosti s výkonem své funkce. Zprostit této povinnosti může člena komise ministr. Člen komise je povinen účastnit se jednání komise a podílet se řádně na její činnosti.
 - (6) Předseda komise každoročně do 31. března podává generálnímu ředitelství Vězeňské služby souhrnnou písemnou zprávu o činnosti komise za uplynulý rok. Ke zprávě o činnosti komise připojí své stanovisko ředitel věznice. Generální ředitelství Vězeňské služby vypracuje na základě zpráv komisí jednotlivých věznic celkovou komplexní zprávu o jejich činnosti a předloží ji ministru nejpozději do 31. května.
 - (7) Způsob jednání a vnitřní organizaci komise stanoví statut a jednací řád komise, který vydává generální ředitel Vězeňské služby.“.
2. V § 4 a v § 10 písm. d) se slovo „spravedlnosti“ zrušuje.
3. V § 10 se na konci písmene d) čárka nahrazuje tečkou a písmeno e) se zrušuje.

ČÁST ČTVRTÁ **Změna trestního řádu (čl. 6)**

Čl. VI

Za § 324 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění zákona č. 152/1995 Sb., se vkládá nový § 324a, který včetně nadpisu zní:

„§ 324a

Rozhodování o návrhu na umístění do oddělení s nižším stupněm zabezpečení věznice s ostrahou

- (1) O návrhu odsouzeného na umístění do oddělení s nižším stupněm zabezpečení věznice s ostrahou podle zákona upravujícího výkon trestu odnětí svobody rozhoduje ve veřejném zasedání okresní soud, v jehož obvodu se trest odnětí svobody vykonává. Nebrání-li tomu důležité důvody, je třeba o takovém návrhu rozhodnout nejpozději do 30 dnů od jeho doručení soudu.
- (2) Byl-li návrh podle odstavce 1 podán po lhůtě stanovené zákonem upravujícím výkon trestu odnětí svobody nebo osobou, která k podání návrhu není oprávněna, soud jej zamítne. Toto rozhodnutí může soud učinit též v neveřejném zasedání.
- (3) Soud na základě návrhu podle odstavce 1 přezkoumá rozhodnutí ředitele věznice o umístění odsouzeného do některého z oddělení věznice s ostrahou z hlediska jeho zákonnosti a odůvodněnosti. Shledá-li návrh nedůvodným nebo bylo-li v době od doručení návrhu soudu rozhodnuto o umístění odsouzeného do jiného oddělení věznice s ostrahou z důvodu změny míry vnějších a vnitřních rizik, návrh zamítne. Nepostupuje-li soud podle věty druhé, rozhodnutí zruší, a je-li vada odstranitelná ve veřejném zasedání, ve věci sám rozhodne; nelze-li takto postupovat, rozhodnutí zruší a uloží řediteli věznice, aby o umístění do některého z oddělení věznice s ostrahou znovu rozhodl.
- (4) Ředitel věznice je při novém rozhodování o umístění odsouzeného do některého z oddělení věznice s ostrahou vázán právním názorem, který ve věci soud vyslovil, a je povinen provést úkony, jejichž provedení soud nařídil; do vydání nového rozhodnutí nedochází ke změně umístění odsouzeného.
- (5) Rozhodnutí podle odstavců 2 a 3 se doručuje i řediteli věznice.“.

ČÁST PÁTÁ

Změna zákona o Vězeňské službě a justiční stráži České republiky (čl. 7)

Čl. VII

Na konci textu § 4b zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráži České republiky, ve znění zákona č. 436/2003 Sb. a zákona č. 129/2008 Sb., se doplňují slova „a při rozhodování o umístění odsouzeného do některého z oddělení věznice s ostrahou“.

**ČÁST ŠESTÁ
ÚČINNOST (čl. 8)**

Čl. VIII

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. října 2017.

Hamáček v. r.

Zeman v. r.

Sobotka v. r.